

**KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMAS
VALSTYBINĖJE VAISTŲ KONTROLĖS TARNYBOJE PRIE LIETUVOS
RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ SRITYJE**

2022 m. spalio 19 d.

Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu (toliau – Įstatymas), Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašu*, patvirtintu Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2021 m. lapkričio 9 d. nutarimu Nr. 2-229, *Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos aprašu*, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. V-721, įgyvendinant *Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m. liepos 27 d. raštą Nr. 10-3404 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo atlikimo“* (toliau – Tvarkos aprašas) ir siekiant nustatyti Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos įstaigos (toliau – Tarnyba), kurios steigėja yra Sveikatos apsaugos ministerija (toliau – SAM), veiklos srityse, rizikos veiksnius, galinčius sudaryti galimybes atsirasti korupcijai, Tarnyboje buvo atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas (toliau – KPTN).

Analizuojant veiklą buvo pasirinkta vertinti viešųjų pirkimų sritį. Sritis buvo pasirinkta vadovaujantis SAM Antikorupcijos ir atitikties skyriaus 2022 m. liepos 27 d. raštu Nr. 10-3404 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo atlikimo“ (Tarnyboje registruotas 2022 m. liepos 27 d. Nr. (1.18Mr)3R-13834). Paskutinį kartą viešųjų pirkimų sritis buvo vertinta 2017 m.

I. Analizės ir vertinimo tikslas, metodai ir veiksmai

Veiklos sričių analizės ir vertinimo tikslas – nustatyti veiklos sritis veikiančius išorinius, vidinius ar individualius rizikos veiksnius (sąlygas, įvykius ar aplinkybes), galinčius sudaryti prielaidas atsirasti korupcijai, ir parengti bei įgyvendinti prevencijos priemonės analizės ir vertinimo metu nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar šalinti.

Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą, buvo atlikta teisės aktų ir procedūros analizė, taip pat buvo vykdomas pokalbis su už viešuosius pirkimus atsakingu asmeniu, siekiant išsiaiškinti kaip praktiškai atliekami viešieji pirkimai ir ar tai atitinka informaciją, užrašytą 9/P-02 Viešųjų pirkimų procedūroje.

Atliekant analizę buvo vertinta, ar viešųjų pirkimų srityje yra laikomasi įstatymų, kitų teisės

aktų ar sutarčių, turinčių įtakos veiklai reikalavimų, ar yra priimti visi teisės aktai būtini įstatymų ir įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų įgyvendinimui, nustatyta sprendimų priėmimo, veiksmų atlikimo tvarka yra skaidri ir kt.

KPTN atliko Tarnybos Strateginio planavimo ir kokybės valdymo skyriaus vyresnioji specialistė, atsakinga už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą, Aistė Pačebutaitė.

Analizuoti 2022 metų rugpjūčio 18-tai diena aktualūs, veiklas reglamentuojantys išoriniai teisės aktai, Tarnybos viršininko įsakymai, veiklos procedūros.

II. Analizuota ir vertinta veiklos sritis

Viešieji pirkimai

Viešųjų pirkimų sritis, vadovaujantis Tvarkos aprašo 12 p., yra priskiriama prie sričių, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, nes priimami sprendimai, kuriems nereikia kito viešojo sektoriaus subjekto patvirtinama.

Buvo analizuojama, ar Tarnyboje yra laikomasi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – Įstatymas), Viešųjų pirkimų tarnybos (toliau – VPT) direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymu patvirtinto Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo nuostatų.

III. Analizės rezultatai

1. **Viešųjų pirkimų komisijos mažos vertės viešiesiems pirkimams (toliau – Komisija) narių skaičius neatitinka teisės aktų.** Vadovaujantis Viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamento (toliau – Darbo reglamentas), patvirtinto Tarnybos viršininko 2017 m. liepos 7 d. įsakymu Nr. (1.4)1A-763, 7 p., Komisiją turi sudaryti ne mažiau kaip 5 Komisijos nariai, įskaitant Komisijos pirmininką. Šiuo metu aktualia minėto Tarnybos viršininko įsakymo redakcija (2022 m. sausio 17 d. Nr. (1.4E)1A-71) yra paskirti tik 4 asmenys. Vis dėl to, Įstatymo 19 str. 2 d. numatyta, kad minėtą komisiją turi sudaryti „<...> ne mažiau kaip 3 fizinių asmenų – Komisijos pirmininko ir bent 2 Komisijos narių.“

Nors dabartinės Komisijos narių skaičius atitinka Įstatymo nuostatas, siekiant atitikti ir Darbo reglamentą, turi būti paskirtas dar bent 1 asmuo į Komisiją arba pakoreguotas Darbo reglamentas, pakeičiant narių skaičių.

2. **9/P-02 Viešųjų pirkimų procedūroje (toliau – Procedūra) pirkimo iniciatoriaus sąvoka ir funkcijos neatitinka.** Procedūros 3.10 punkte pirkimo iniciatorius yra apibrėžtas kaip „perkančiosios organizacijos struktūrinio padalinio vedėjas ar jį pavaduojantis asmuo ar kitas

vedėjo paskirtas jam pavaldus asmuo, kuris nurodė poreikį įsigyti reikalingas prekes, paslaugas arba darbus ir užpildė / pateikė paraišką viešajam pirkimui“. Tad pirkimo iniciatoriumi pavadinti galima bet kurį skyriaus darbuotoją. Procedūros 5.2.1 nurodyta, kad pirkimo iniciatorius atsakingas yra ir už viso savo „skyriaus poreikio įsigyti prekių ir paslaugų ar darbų ateinantiems kalendoriniams metams nustatymą ir jo pateikimą šioje procedūroje nustatytu laiku ir tvarka patarėjui (finansų valdymui)“. Vis dėl to, skyriaus poreikiu rūpinasi atitinkamo skyriaus vedėjas, bet ne jame dirbantis specialistas.

Skyriaus poreikio įsigyti prekių ir paslaugų ar darbų ateinantiems kalendoriniams metams nustatymą ir jo pateikimą funkcija turi būti priskirta tik skyriaus vedėjui ar jį pavaduojančiam asmeniui, bet ne visiems pirkimo iniciatoriams.

3. Procedūroje 6.3 p. aprašyta pirkimų organizavimo tvarka neatitinka praktikoje taikomos tvarkos. Pagal Procedūrą, pirkimo iniciatorius paraišką viešajam pirkimui teikia per dokumentų valdymo sistemą (toliau – DVS), tuomet pirkimo organizatorius, užpildęs savo dalį paraiškoje ir procesą persiunčia Administravimo ir išteklių valdymo skyriaus vedėjui, atitinkamai pastarasis – už finansų valdymą atsakingam asmeniui. Visi šie veiksmai vyksta DVS. Tačiau praktikoje, pirkimo iniciatorius paraišką viešajam pirkimui pirma suderina el. paštu su atitinkamais asmenimis ir tik tuomet ji yra teikiama per DVS.

Procedūroje turi atsispindėti praktikoje taikoma tvarka, todėl reikia praktiškai taikomą ir Procedūroje aprašytą tvarką suvienodinti.

IV. Išvada

Nors viešųjų pirkimų sritis yra priskiriama prie sričių, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, Tarnybos veikloje šioje srityje jos nerasta. Vis dėl to, buvo rasti keli trūkumai. Tam kad jie būtų panaikinti, būtina paskirti dar vieną asmenį į Komisiją arba pakoreguoti Darbo reglamentą bei, atsižvelgiant į anksčiau minėtus pastebėjimus, atnaujinti Procedūrą.

Analizuotų dokumentų sąrašas

1. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas (aktuali redakcija);
2. Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas, patvirtintas Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1S-97 „Dėl Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“ (aktuali redakcija);
3. Tarnybos viršininko 2017 m. liepos 7 d. įsakymas Nr. (1.4)1A-763 „Dėl Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos viešųjų pirkimų komisijos mažos vertės viešiesiems pirkimams atlikti sudarymo ir pirkimų organizatorių paskyrimo“ (aktuali redakcija);
4. Tarnybos Administravimo ir išteklių valdymo skyriaus nuostatai, patvirtinti Tarnybos viršininko 2020 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. (1.4)1A-871;
5. Tarnybos Vaistų kontrolės laboratorijos nuostatai, patvirtinti Tarnybos viršininko 2020 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. (1.4)1A-873;
6. Tarnybos Administravimo ir išteklių valdymo skyriaus vedėjo pareigybės aprašymas, patvirtintas Tarnybos viršininko 2021 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. (1.4E)1A-580;
7. Tarnybos Administravimo ir išteklių valdymo skyriaus patarėjo pareigybės aprašymas, patvirtintas Tarnybos viršininko 2020 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. (1.4)1A-828;
8. Tarnybos Administravimo ir išteklių valdymo skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybės aprašymas, patvirtintas Tarnybos viršininko 2020 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. (1.4)1A-803;
9. Tarnybos Vaistų registracijos skyriaus patarėjo pareigybės aprašymas, patvirtintas Tarnybos viršininko 2022 m. birželio 20 d. įsakymu Nr. (1.4E)1A-660;
10. Tarnybos viršininko 2021 m. gegužės 7 d. patvirtinta Viešųjų pirkimų procedūra Nr. 9/P-02 (Leidimas Nr. 16);
11. Tarnybos viršininko 2021 m. balandžio 12 d. patvirtinta Integruotos vadybos sistemos dokumentų ir įrašų rengimo ir valdymo procedūra Nr. 1/P-08 (Leidimas Nr. 14).